ANADOLU'DA ÇAĞDAŞ SANATLAR MÜZESİ

Kendisine ait mekanı ve koleksiyonu ile Türkiye'nin ilk Çağdaş Sanatlar Müzesi Anadolu Üniversitesi tarafından Eskişehir'de açılıyor. Çağdaş Sanatlar Müzesi ihtiyacı, son yıllarda, sanat çevresinde tartışmaların odaklandığı konuların başında geliyor. Gerek Ankara'da gerekse İstanbul'da müze açılması ile ilgili hem çalışmaların hem de tartışmaların yoğunluğu bilinmekte. Ankara'da eski cer atölyelerinin restorasyonu ve bunların Çağdaş Sanatlar Müzesi için hazır bir duruma getirilmesi yaklaşık iki yıldır Çağsav tarafından yürütülmekte. Keza İstanbul'da da bu yönde sürdürülen çalışmalar bulunmakta. Ancak her yönüyle bunu gerçekleştirmenin zorluğu da gösterilen çabanın kolay kolay sonuç vermemesinden anlaşılmakta. Hele ülkemizin neredeyse kronikleşen böylesine bir kriz ortamında, sanata yatırım yapmak bir yana, müze açmak epeyce güç ve enerji gerektirmekte. İşte böyle bir ortamda, Anadolu Üniversitesi, kendi olanaklarıyla, elindeki mevcut koleksiyonu yine kendisine ait bir mekanda Çağdaş Sanatlar Müzesi adı altında sergilemeye hazırlanıyor.

60 sanatçının 67 yapıtının 330 m2 alanda sergileneceği Müzenin koleksiyonu, Anadolu Üniversitesinin ve ona bağlı Güzel Sanatlar Fakültesi'nin yıllardan beri çeşitli şekillerde edindiği yapıtlardan oluşmakta. Bu koleksiyonun kapsamlı olmasından dolayı, müze yöneticilerinin, önceliği özgün yaklaşımlarıyla Türk Sanatına verdiği hizmetle yerini sağlamlaştıran 'ağır toplarına' verildiği gözlenmekte. Ustalara gösterilen saygıdan olsa gerek, müzede ilk etepta sergilenecek eserlerde, sanatçıların doğum tarihi sıralaması esas alınmıştır. Dolayısıyla serginin, en azından yaşayan sanatçılar açısından yaklaşıldığında yaşlı ve orta kuşağı kapsadığını söylemek yanlış olmayacaktır. Mekanının darlığından dolayı koleksiyonun tümünün aynı anda sergileme olanağının olmaması müze yöneticilerini dönüşümlü sergileme yöntemine götürmüş. Bu nedenle de müze sorumlusu Prof. Atilla Atar koleksiyonun tümünün zaman süreci içinde dönüşümlü olarak sergileneceği belirtmektedir.

Müze, Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Kampüsü'nde, Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi örneklerinden olan, tek katlı mimari bir mekanda hizmet verecek. Daha önce Askeri Kışla ve Talimgah Binası olarak kullanılmış ve uzun süredir atıl olan bu eski yapı, Çağdaş sanatlar Müzesi için restore edilmiş ve yapıtların sergileneceği bir konuma getirilmiş. Bu mekandaki

sergileme alanın boyutu, benzeri olan uluslararası müzelerle kıyaslanamayacak derecede küçük olsa da, ülkemizin geniş kaynaklarının sanat dışında her şeye cömertçe akıtıldığı dikkate alındığında, bu girişimi ve başlangıcı için öncelikle Prof. Dr.Engin Ataç'ı ve katkıda bulunanları kutlamak gerek. Ayrıca bırakın yabancı ülkelerle kıyaslamayı, Türkiye'deki hangi üniversite yıllardır tartışılan Çağdaş Sanatlar Müzesinin açılması için somut bir girişimde bulunmuş? Doğrusu üniversitelerin, müze açması bir tarafa, bünyelerindeki Güzel Sanatlar Fakültelerine bile gerekli yatırımı gerekli görmemekteler. Bu nedenle de Anadolu Üniversitesinin bu girişimi diğer üniversitelere de örnek olmalıdır. Bilindiği gibi yine aynı üniversite, yıllardan beri gerek yurtiçinden gerekse yurtdışından sanatçıları davet etmekle birlikte sergilerini de organize etmiş ve bu sergilerden yapıt satın alarak bu kolleksiyonu oluşturmuştur. Sanata bu desteğin genişleyerek devam etmesini dilemekteyiz. Ayrıca kent kültürünün vazgeçilmez bir unsuru olan müzenin, özelikle de plastik sanatlara yönelik müzelerin, ülkemizdeki sayısı ortada iken yeni açılan bu müzenin daha bir anlam kazandığını söyleyebiliriz. Üniversitelerin bulunduğu kentlerde eğitimi de önemli ölçüde etkilediği de yadsınamayacak bu kurumların Türkiye'de, Ankara, İstanbul ve İzmir ile sınırlı kaldığını da dikkate aldığımızda bu müzenin Eskişehir için önemli bir boşluğu kapatması beklenmektedir.

Müze'nin sergileme alanı üç bölümden oluşmakta. İlk iki bölüm tamamen tuval resmine, diğer bölüm ise Türk ve alanında yetkin yabancı baskıresim sanatçılarının yapıtlarına ayrılmış. Tuval resminin sergilenmesi iki ayrı bölümde yapılmakta: birinci bölümde soyut ve kavramsalcı eğilimler yer alırken, diğer bölümde ise figüratif resim anlayışının egemen olduğu yapıtlar bulunmakta. Bu koleksiyonun en azından şu an için Türk sanatının seçkin yapıtlarını bir araya getirdiğini söylemek zor; ancak Türk resminin birçok önemli ismine yer verdiği de gözden kaçmamaktadır. Bu isimler: Halil Akdeniz, Erol Akyavaş, Özdemir Altan, Aydın Ayan, Mustafa Ayaz, Habip Aydoğdu, Gören Bulut, Adnan Çoker, Abdullah Demir, Abidin Dino, Devrim Erbil, Bilal Erdoğan, Neşe Erdok, Turan Erol, Adem Genç, Zafer Gençaydın, Veysel Günay, Ali Teoman Germaner, Mehmet Güler, Neşet Günal, Nuri İyem, Zeki Faik İzer, Hüsamettin Koçan, Leopold Levy, Cuma Ocaklı,Orhan Peker, Adnan Turani, Adnan Varınca ve daha birçok ünlü Türk sanatçısının yapıtları Müzede yer almakta.

Müzenin üçüncü bölümünde ise, Türk sanatçılarla birlikte, yabancı sanatçıların yapıtlarına yer verilmiş olması kuşkusuz önemli. Aslında çok sayıda basılabildiği için maliyetinin de düşük olduğunu düşündüğümüzde ülkemiz sanat kurumlarının ve

koleksiyoncularının bu sanata uzak durması da üzerinde durulması gereken son derece ilginç bir konu. Halbuki dünyaca ünlü sanatçıların orijinal baskılarını çok ucuz fiyatlarla edinip, Türk izleyicisine sunmak hiçte zor görülmemekte. En azından diğer yapıtlara göre bunun çok daha kolay olduğu söylenebilir. Bu anlamda çok kapsamlı olmasa bile, bu müzenin hatırı sayılır bir baskıresim koleksiyonunun olduğu da söylenebilir. Bu bölümde yapıtları yer alan sanatçılardan bir kısmı: Mürşide İçmeli, Mengü Ertel, Ergin İnan, Atilla Atar, Hayati Misman, Hasan Pekmezci, Süleyman Saim Tekcan, Mustafa Aslıer, Rolf Escher, Michel Salszmann, Micha Kloth, Michel Potier, Miharu Shiota, Vasili Spenranntzas, Abraham Hadad, W. Trocshke ve Laurent Mathelın'dır. Ayrıca tüm bu sanatçıların yapıtlarının ve müzede sunumu yapılan yapıtların yer aldığı bir kataloğla da kolleksiyonun belgelendiğini belirtmekte fayda var.

Bu görünümüyle müzenin temel ilgi alanının, şimdilik Pentür ve Baskıresim ile sınırlı kaldığı ya da çağdaş sanatın genişleyen yelpazesi içinde, kendisine bu alanlarda bir yer edinmeye çalıştığı görülmekte. Bu müze belki de bu yönlerle çağdaş sanatın nabzını tutmaya yönelik bir kimliğe ve vizyona sahip olacaktır. Bunu zaman gösterecek. Ancak Heykel ve Seramiklerin ileriki zamanlarda bu sergiye dahil edileceği daha şimdiden planlanan bir şey. Beklenilen o ki sergilediği her alanda uluslararası kimliği ön plana çıkaracak bir vizyon oluşturmaktır. Çağdaş sanatlar müzesi açılınca bir kez, beklentiler, tasarılar, öngörüler doğrultusunda genişlemesi ve günümüzün sanat yelpazesinin tümünü kucaklaması hiçte zor değil. Hele öteden beri sanatı destekleme konusunda daha önce yaptıklarıyla, inandırıcılığını kanıtlamış bir üniversite ise bunu yapan...

Hayri Esmer